

Повноваження ДКСУ та їх межі

Відомо, що виконання певних контрольних повноважень за законністю та обґрунтованістю використання фінансових ресурсів на всіх стадіях бюджетного процесу державою покладено на органи Казначейства. Без цього контролюючого органу не обійтись ні на етапі реєстрації бюджетних зобов'язань, ні під час перерахування коштів переможцю процедури закупівлі / спрощеної закупівлі в рамках виконання договору про закупівлі. Які ж фактично повноваження має Держказначейство у сфері публічних закупівель? Чи завжди вимоги цього органу слухні та чи варто їх виконувати замовнику? Відповіді на ці та інші не менш цікаві та важливі питання надаємо далі.

Під час виконання контрольних функцій, встановлених законодавством у сфері публічних закупівель, органи Казначейства керуються [Законом України «Про публічні закупівлі»](#) (далі — Закон) та іншими нормативно-правовими актами, які діють у цій сфері.

Перелік документів, які перевіряють органи Казначейства до моменту здійснення оплати за договорами про закупівлю, та перелік випадків, у яких органи Казначейства вживають заходи з недопущення здійснення платежів з рахунку замовника згідно з узятим фінансовим зобов'язанням за договором про закупівлю, визначені частиною 2 статті 7 Закону.

Для зручності розглянемо схему повноважень органів Казначейства як центрального органу виконавчої влади згідно із Законом у вигляді таблиці (частина 2 статті 7 Закону).

Таблиця

Центральний орган виконавчої влади

1.	До здійснення оплати за договором про закупівлю перевіряє наявність:	1. річного плану закупівель; 2. договору про закупівлю; 3. звіту про результати проведення процедури закупівлі, що підтверджують проведення процедури закупівлі / спрощеної закупівлі
----	--	---

2.	Не допускає здійснення платежів із рахунку замовника згідно з узятим фінансовим зобов'язанням за договором про закупівлю у випадках:	відсутності або невідповідності встановленим законодавством вимогам необхідних документів, передбачених пунктом 1 частини 2 статті 7 Закону
		відміни процедури закупівлі / спрощеної закупівлі
		набрання законної сили рішенням суду про визнання результатів процедури закупівлі / спрощеної закупівлі недійсними та / або договору про закупівлю нікчемним
		оскарження відповідно до статті 18 Закону на період призупинення процедури закупівлі
		наявності відповідного рішення органу оскарження відповідно до статті 18 Закону

Як бачимо з таблиці, орган Казначейства до здійснення оплати за договором про закупівлю перевіряє у замовника наявність таких документів:

договору про закупівлю;

річного плану закупівель;

звіту про результати проведення процедури закупівлі, які підтверджують проведення процедури закупівлі, за результатами якої укладено договір про закупівлю.

При цьому перевірка наявності зазначених документів проводиться шляхом їх перегляду в електронній системі закупівель (далі — ЕСЗ). Водночас, **чи входить до повноважень органів Казначейства перевірка вказаних документів** в інший спосіб, окрім перегляду в ЕСЗ, наприклад, **у паперовому вигляді**? Для отримання відповіді звернемося до роз'яснення Мінекономіки як уповноваженого органу.

Так, на офіційному сайті Мінекономіки від Господарського суду розміщено запит:
«Чи має право казначейство вимагати звіт про закупівлю? Казначейство вимагає від нас прикріплювати “звіт про результати закупівлі” до договору під час відправлення їх на

реєстрацію бюджетних зобов'язань, в іншому випадку вони будуть відхиляти наші зобов'язання. Або вони повинні самі це дивитися в прозорро? Чи є можливість оскаржити їхні дії?

Відповідь Уповноваженого органу наступна: «...згідно з абзацами першим та другим частини другої статті 7 Закону центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, до здійснення оплати за договором про закупівлю перевіряє наявність договору про закупівлю, річного плану закупівель та звіту про результати проведення процедури закупівлі, які підтверджують проведення процедури закупівлі, за результатами якої укладено договір про закупівлю.

Перевірка наявності документів, зазначених у пункті 1 цієї частини, проводиться шляхом перегляду документів, розміщених в електронній системі закупівель.

Отже, Законом встановлено імперативну норму, згідно якої до здійснення оплати за договором про закупівлю перевірка наявності документів, визначених Законом, здійснюється шляхом перегляду документів, розміщених в електронній системі закупівель.

При цьому перелік повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів, визначений частиною другою статті 7 Закону та є вичерпним.

Тому з питань правомірності вимог відповідної казначейської служби слід звертатися до Державної казначейської служби України».

Коментар редакції

Згідно з пунктом 15 частини 4 Положення про Державну казначейську службу України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 15.04.2015 № 215, орган Казначейства здійснює в межах повноважень, передбачених Законом, контроль **за дотриманням** розпорядниками та одержувачами бюджетних коштів, іншими клієнтами **вимог законодавства у сфері закупівель.**

Під час виконання контрольних функцій, встановлених законодавством у сфері публічних закупівель, органи Казначейства керуються Законом, яким встановлено, що до повноважень органу Казначейства входить перевірка наявності річного плану, договору про закупівлю та звіту про результати проведення процедури закупівлі, що підтверджують проведення процедури закупівлі / спрощеної закупівлі, та за результатами якої укладено договір про закупівлю.

Крім того, статтю 7 Закону встановлено імперативну норму, згідно з якою **перевірка** вказаних вище **документів** до моменту проведення замовником оплати за договором про закупівлю здійснюється шляхом перегляду документів, розміщених в електронній системі закупівель.

Ураховуючи викладене, **ДКСУ здійснює перевірку наявності документів, визначених Законом, лише в ЕСЗ, не маючи при цьому повноважень додатково витребувати в замовника вказані документи в іншій, зокрема в паперовій, формі.** Це є не тільки нормою Закону, а й суттєвим спрощенням роботи замовників, які не зобов'язані додатково роздруковувати та вручну заносити документи в паперовому вигляді до органу Казначейства.

Випадки щодо недопущення реєстрації договору про закупівлю та подальшого здійснення платежів з рахунку замовника, визначені частиною 2 статті 7 Закону, є вичерпними і стосуються безпосередньо закупівельного процесу.

Отже, жодна норма Закону не надає права чи повноважень органу Казначейства у процесі опрацювання договорів про закупівлю разом із документами, що підтверджують застосування законодавства у сфері публічних закупівель, які самостійно оприлюднюються замовниками в електронній системі закупівель, втручатися у затверджений законодавством процес «перевірки наявності документів» та додатково **витребувати їх подання в паперовому вигляді.**

Таким чином, правова оцінка дій замовника щодо прийняття рішень стосовно проведення процедури закупівлі шляхом надання замовником документів у паперовому вигляді, перелік яких встановлено закупівельним законодавством, не охоплюється терміном «перевірка наявності документів» та не входить до повноважень органів Казначейства, визначених частиною 2 статті 7 Закону. Така позиція відображається в листі Державної казначейської служби України щодо контролю за дотриманням бюджетного законодавства у сфері закупівель від від [11.12.2019 № 24-10-08/21940](#).

Зважити варто ще й на те, що згідно з Порядком реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань розпорядників бюджетних коштів та одержувачів бюджетних коштів в органах Державної казначейської служби України, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 02.03.2012 № 309, **за порушення бюджетного законодавства в частині необґрунтованої відмови в реєстрації або несвоєчасної реєстрації бюджетних зобов'язань до органів Казначейства можуть застосовуватися заходи впливу відповідно до Бюджетного кодексу України (далі — БКУ).**

Так, згідно з пунктом 21 частини 1 статті 116 БКУ до порушення бюджетного законодавства віднесено порушення порядку реєстрації та обліку бюджетних зобов'язань, включаючи **необґрунтовану відмову в реєстрації або несвоєчасну реєстрацію бюджетних зобов'язань.**

Посадові особи, з вини яких допущено порушення бюджетного законодавства, несуть цивільну, дисциплінарну, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно з Законом (частина 1 статті 121 БКУ).

Крім того, за безпідставну відмову у проведенні платежу органами, що здійснюють казначейське обслуговування, статтю 164-12 [Кодексу України про адміністративні правопорушення](#) (далі — КУпАП) передбачено адміністративну відповідальність.

Зауважимо, що від імені органів державного фінансового контролю протоколи мають право складати уповноважені на те посадові особи Держаудитслужби та її міжрегіональних територіальних органів.

Враховуючи викладене, та з метою уникнення спірних моментів рекомендуємо замовникам заздалегідь підготувати:

супровідний лист щодо реєстрації фінансових зобов'язань за договором про закупівлю;

письмове звернення до органів Казначейства з приводу надання роз'яснень та оцінки діям посадової особи в частині відмови в реєстрації бюджетних зобов'язань, посилаючись на зазначену вище нормативну базу та листи-роз'яснення компетентних органів, **або звертатись із запитом та інформацією на «гарячу» телефонну лінію Державної казначейської служби України.**

Підсумовуючи, зауважимо, що дотримуватись закупівельного і бюджетного законодавства мають як замовники, так і посадові особи органів Казначейства, які відіграють одну із ключових позицій у ланцюгу перерахування державних коштів перемогою публічних закупівель в рамках виконання договору про закупівлю.

Детально про те, які документи Казначейство вимагає для здійснення оплати, читайте в статтях [«Перевіряємо відповідність даних у документах, які підтверджують проведення процедур закупівель»](#) та [«Неможливе - можливе: коли у реєстрації зобов'язань відмовлено»](#) на порталі RADNUK.COM.UA.